

בש"פ 1878/23 - פלוני, כ"ב באדר התשפ"ג נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 1878/23

לפני: כבוד השופט ע' גרוסקופף

המבקש: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לרשות ערר על החלטתו של בית המשפט
המחוזי בתל אביב-יפו מיום 2.3.2023 בעמ"ת
66418-02-23 שניתנה על ידי כב' השופט ציון קאפח

תאריך הדיון: כ"ב באדר התשפ"ג (15023)

בשם המבקש: עו"ד יצחק איצקוביץ
בשם המשיבה: עו"ד ארז בן ארויה

החלטה

לפניי בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט ציון קאפח) מיום 2.3.2023, שקיבלה ערר על החלטתו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופט אור ממון), וקבעה כי יש לעצור את המבקש עד תום ההליכים המשפטיים בעניינו. זאת, לאחר שנשללה חלופת המעצר שנבחרה על ידי בית משפט השלום - שחרור המבקש למעצר שיקומי בקהילה הטיפולית "בית נועם", על מנת שיעבור הליך טיפולי המיועד לגברים אלימים.

כתב האישום וההליכים עד כה

1. בתמצית, המבקש הוא גבר בן 42, נשוי ואב לשלושה ילדים. ביום 18.12.2022 הוגש נגדו כתב אישום המייחס

לו עבירות אלימות קשות, אשר בוצעו בין השנים 2015 ל-2023 כלפי בת זוגו מזה 12 שנים (להלן: המתלוננת). בין היתר, הואשם המבקש בעבירות תקיפה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 382(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), בשתי עבירות של כליאת שווא לפי סעיף 377 לחוק העונשין, בשתי עבירות איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, וכן במספר עבירות מעשה מגונה לפי סעיף 348(ג) לחוק העונשין. כמו כן, נטען כי במהלך תקופה זו, אילץ המבקש את המתלוננת להפסיק 12 הריונות.

2. ביום 12.1.2023 הורה בית משפט השלום על שליחתו של המבקש לתסקיר שירות מבחן לצורך בחינה של רמת מסוכנותו, וכן של התאמתו לחלופת מעצר (להלן: התסקיר). במסגרת התסקיר, ציין שירות המבחן כי המבקש אינו מאופיין בדפוסים עברייניים, ועיקר החשש בעניינו מתעורר על רקע מערכת היחסים בינו לבין המתלוננת. כן צוין במסגרת התסקיר, כי חוויית המעצר של המבקש היא מוחשית ומרתיעה, וכי הוא הביע נכונות לקחת חלק בהליך טיפולי. זאת, במטרה לרכוש כלים שיסייעו לו, בין היתר, בהפחתת דחפיו האלימים במסגרת מערכת היחסים עם המתלוננת. על רקע זאת, התסקיר בא בהמלצה לבחון את התאמתו של המבקש לטיפול בקהילה הטיפולית בית נועם בפתח תקווה (להלן: בית נועם). ואכן, לאחר שהמבקש נמצא מתאים להשתלב במסגרת זו, ביום 24.2.2023 הוגש תסקיר משלים, בו המליץ שירות המבחן על שילובו של המבקש בהליך הטיפולי במסגרת האמורה (להלן: התסקיר המשלים, ושני התסקירים יחד יכונה להלן: התסקירים).

3. ביום 27.2.2023, ועל רקע התסקירים החיוביים בעניינו של המבקש, החליט בית משפט השלום כי המבקש יחל בהליכי שיקום בבית נועם. על החלטה זו הגישה המשיבה (להלן: המדינה) ערר לבית המשפט המחוזי, אשר במסגרתו נטען כי לאור האכזריות של מעשי המבקש ומאפייני אישיותו, בית משפט השלום לא איזן כראוי בין המסוכנות הנשקפת ממנו לבין האינטרס שבשיקומו.

4. ביום 1.3.2023 קיבל בית המשפט המחוזי את ערר המדינה, והורה על מעצר המבקש עד לתום ההליכים המשפטיים בעניינו. במסגרת הנמקתו, ציין בית המשפט המחוזי כי למרות שיש ערך עקרוני במתווה טיפולי, המסה הקריטית של אירועי האלימות המיוחסים למבקש מטה את הכף להשאתו במעצר עד תום ההליכים. עלהחלטה זו הוגשה בקשת רשות הערר שלפניי.

דיון והכרעה

5. לאחר שעיינתי בחומר בעניינו של המבקש ושמעתי את טיעוני הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי יש לקבל את בקשת רשות הערר ולהורות על שחרור המבקש לחלופת מעצר שיקומית כמוצע, בכפוף לתנאים שיפורטו להלן.

6. בקשת רשות הערר שלפניי היא בגדר "ערר בגלגול שלישי", וכידוע, רשות שכזו תינתן במשורה, ורק במקרים בהם מתעוררת שאלה בעלת חשיבות משפטית או ציבורית, החורגת מענייני הפרט של המבקש (רע"א 103/82 חנין חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123, 128 (1982); בש"פ 2785/19 יאיר נ' מדינת ישראל,

פסקה 5 (18.4.2019), או אם המקרה מצדיק זאת בשל שיקולי צדק (רע"פ 8192/12 עכאשה נ' מדינת ישראל, פסקאות 11-12 (20.11.2012); רע"פ 7572/12 הזייל נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (23.10.2012)). עניינו של המבקש נכנס לגדר מקרים חריגים אלה, שכן החלטתו של בית המשפט המחוזי נומקה רובה ככולה בחומרת המעשים המיוחסים למבקש, ונמנעה מלבחון את מכלול השיקולים שנקבעו בהלכה הפסוקה ביחס לסוגיה בה עסקין. ככזו, בוודאי טמון בה אי צדק מבחינת המבקש, אשר עניינו נבחן בצורה שונה מזו של עצורים אחרים. לא זו אף זו, מתן רשות ערר מוצדק במקרה זה גם בשל קיומה של שאלה בעלת חשיבות כללית החורגת מעניינם של הצדדים. כך, לאור החשש שעמדת בית המשפט קמא תספק הנחיה לבתי משפט שלום במקרים עתידיים, כאילו חומרת העבירה כשלעצמה מצדיקה שלא לשקול חלופה שיקומית - וחשוב להבהיר ולחדד כי לא זוהי ההלכה הנוהגת.

7. אין חולק כי כתב האישום שהוגש בעניינו של המבקש הוא חמור, וכי הוא מלמד על מסוכנות כלפי המתלוננת. לפי הנטען בכתב האישום, המבקש נהג באלימות כלפי בת זוגו במספר רב של מקרים לאורך תקופה של כ-8 שנים. אולם, עובדה זו כשלעצמה אינה מאיינת את הפוטנציאל של ההליך השיקומי. בית משפט זה קבע כי ניתן וראוי לנצל את שלב המעצר לצורך קידום הליכי שיקום, וזאת גם כשמדובר בעבירות חמורות ובעבריינים בעלי עבר פלילי מכביד. ניצול תקופת המעצר לצורך הליך שיקומי ראוי ורצויה לא רק מבחינת הנאשם, המבקש לצאת ממעגל העבריינות ולזכות בהקלה בעונש, אלא גם מבחינת האינטרס הציבורי, אשר בראש מעיניו החזרת עבריינים למוטב ושילובם בחברה הנורמטיבית, ומבחינת בני משפחתו וחוג מכריו, המעוניינים בקשר תקין ונורמטיבי עימו (ראו, בש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סוויסה, פ"ד סד(3) 101, 113-119 (2011) (להלן: עניין סוויסה); בש"פ 5240/18 קוזיאשוילי נ' מדינת ישראל (15.7.2018)).

8. לאור זאת, התווה בית משפט זה מספר שיקולים שיש לבחון לעניין זה, ובכללם: האם העצור החל הליכי שיקום עובר למעצרו, או למצער הביע רצון להתחיל בטיפול עובר לבקשת המעצר; האם קיימת הסתברות גבוהה כי הליך השיקום יצלח; האם יש בהליך השיקום כדי לתת מענה הולם למסוכנות הנשקפת ממנו; וכן נכונותו של מוסד מתאים לקלוט את העצור. ויובהר, למעט הדרישה כי ימצא מוסד שיקומי מתאים המוכן לקלוט את העצור, אין מדובר במערכת תנאים מצטברים קשיחה, אלא במכלול שיקולים אותם יש להביא בחשבון בכל מקרה ומקרה, ולבחון לאורם את היתרונות והחסרונות שבהפניית נאשם לחלופה שיקומית בשלב המעצר (עניין סוויסה, שם; בש"פ 8098/21 בודהנה נ' מדינת ישראל (1.12.2021); בש"פ 8761/22 אבו סארה נ' מדינת ישראל (5.1.2023) (להלן: עניין אבו סארה)). כפי שיפורט להלן, אני סבור כי המקרה דנן נכנס בגדרם של השיקולים האמורים.

9. ראשית, שני התסקירים שנערכו בעניינו של המבקש מלמדים על נכונותו לקחת חלק בהליך השיקומי, וכן על אפשרות ממשית להצלחתו. זאת, במיוחד נוכח העובדה שהמבקש הכיר במעשיו הפוגעניים ובצורך להשתלב בטיפול המיועד לגברים אלימים, וכן נמנע מיצירת קשר עם המתלוננת. שנית, ניתן ללמוד מהתסקירים כי עיקר הסכנה אשר נשקפת מן המבקש מתעוררת אגב יחסיו עם המתלוננת, וכי כלפי גורמים אחרים רמת המסוכנות שלו אינה גבוהה. לצד זאת, אני סבור שיש בתנאים שנקבעו על ידי בית משפט השלום, בתוספת התנאים שיפורטו להלן, כדי להקהות את רמת מסוכנותו של המבקש. לעניין זה נתתי דעתי גם לעמדת המתלוננת, כפי שנבחנה על ידי שירות המבחן, התומכת בבקשה, בשל העניין שיש לה ולבנם המשותף בהמשך הקשר עימו. שלישית, המבקש מעולם לא לקח חלק בהליך שיקומי, וכעת הוא הביע נכונות, לראשונה בחייו, לקחת אחריות על מעשיו ולקבל טיפול. לדידי, במצבים מעין אלו ראוי לתת אמון בפוטנציאל הטמון בהליכי השיקום, ולהעניק למבקש הזדמנות להוכיח כי בכוחו לתקן את דרכיו (בש"פ 2867/19 אוזן נ' מדינת ישראל (28.4.2019); בש"פ 8141/19 נאגאוקר נ' מדינת ישראל (12.12.2019); עניין אבו סארה, בפסקה 15). על רקע האמור, אני סבור שלמרות שבית נועם אינו יכול לשמש כחלופת מעצר הרמטית, התועלת

שבשליחתו של המבקש להליך השיקומי עולה על זו שבהחזקתו במעצר.

10. לאור זאת, מצאתי לנכון לקבל את בקשת הערר, ולהורות על ביטול החלטתו של בית המשפט המחוזי בדבר מעצר המבקש עד תום ההליכים המשפטיים בעניינו. חלף זאת, הריני להורות כי המבקש יובא לפני בית משפט השלום בתל אביב-יפו בתוך 7 ימים, על מנת שיוודא כי קיימת נכונות מצד המוסד השיקומי לקלוט את המבקש, וזאת ככל הניתן בבית נועם באשקלון (לאור הריחוק ממקום מגורי המתלוננת), ולחילופין בבית נועם בפתח תקווה. ככל שהדבר מתאפשר, יסדיר משפט השלום את התנאים לשחרור לחלופת מעצר בהתאם לאמור בהחלטתו מיום 27.2.2023, בכפוף לשינויים הבאים: גובה הפיקדון יוגדל ל-20,000 ש"ח, כאשר מחצית מהסכום תהווה תנאי לשחרור לחלופת מעצר, והמחצית האחרת תושלם בתוך חודש; כל יציאה של המבקש מבית נועם תיעשה בלווי אדם אחר (וזאת לפחות בחודשים הראשונים של הטיפול).

11. למען הסר ספק מובהר, כי המבקש יהיה במעצר מאחורי סורג ובריח כל עוד לא תתקבל החלטה כאמור בעניין שחרורו לחלופת המעצר השיקומית.

ניתנה היום, כ"ז באדר התשפ"ג (20.3.2023).

ש ו פ ט